

Statsråden

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen

0131 OSLO

Deres ref

Vår ref
06/2791-1 IRE

Dato

Statsbudsjettet 2007 - Tildeling av midler til Norges forskningsråd over kap. 500, post 50 Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd og kap. 552, post 72 nasjonale tiltak for regional utvikling

1. Innledning

Departementet viser til St.prp. nr. 1 (2006-2007) for Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) og til orienteringsbrev datert 6.10.2006.

I dette tildelingsbrevet gis rammene til Norges Forskningsråd over kap. 500, post 50 og kap. 552, post 72 for budsjettåret 2007, på grunnlag av Stortingets endelige budsjettvedtak. Brevet inneholder også presiseringer i forhold til de dokumentene som er nevnt over.

Tabell: Følgende midler stilles til disposisjon for Norges Forskningsråd i 2007.

Kap.	Post	Betegnelse	Beløp i 1 000 kr
500	50	Forskningsprogrammer under Norges Forskningsråd	11 500
552	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling	42 500

Bevilgningen som er stilt til rådighet skal disponeres i samsvar med Reglementet for økonomistyring i staten med tilhørende bestemmelser.

2. Kap. 500, post 50 Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd
Kommunal- og regionaldepartementet stiller totalt **11,5 mill. kr** til disposisjon over kap. 500, post 50 Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd, fordelt på 10 mill. kr til Demokrati, styring og regionalitet (DEMOSREG) og 1,5 mill. kr til Verdiskapende innovasjon i offentlig sektor (VIOS).

Postadresse:
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Kontoradresse:
Akersg. 59

Telefon *
22 24 90 90 /
Org. nr.:
972 417 858

Plan- og
administrasjonsavdelingen
Telefaks:
22 24 27 70

Saksbehandler:
Irene Ekeli
22 24 68 69

2.1 Demokrati, styring og regionalitet

Målet for programmet er at det skal fremskaffe kunnskap om demokratiutfordringer, lokale og regionale styringsutfordringer og regionale strukturendringer og tydeliggjøre sammenhengen mellom disse temaene.

Hovedutfordringen ligger i å fremskaffe kunnskap om de samfunnsmessige utviklingstrekk som spesielt berører demokrati- og styringsutfordringene og utfordringenes geografiske dimensjon.

Departementets behov er primært knyttet til anvendt forskning og utvikling. Vi ønsker derfor en vektlegging på forskning for politikktutforming.

Kommunal- og regionaldepartementet er representert i programstyret med departementsråd Eivind Dale. Kontaktpersoner i departementet er departementsråd Eivind Dale og avdelingsdirektør Hanne Finstad.

2.2 Verdiskapende innovasjon i offentlig sektor (VIOS)

Det har vært gjennomført to forskningsprosjekter i 2005/2006 i regi av Norges forskningsråd, program VIOS. Departementet stiller 1,5 mill. kr til disposisjon til et hovedprosjekt om evaluering av ordningen med konkurranseutsetting av revisjonstjenester i kommunene. Hovedprosjektet bør blant annet søke å kartlegge økonomiske effekter for kommunene, effekter på revisjonenes innhold og kvalitet og konsekvenser for kommunenes interne kontroll- og tilsynsfunksjoner mer generelt.

Kontaktpersoner i departementet er avdelingsdirektør Hanne Finstad og seniorrådgiver Jostein Selle.

3. Kap. 552, post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling

Samlet bevilgning på kap 552, post 72 er kr 372,6 mill. kr. Rammen til Norges Forskningsråd over denne posten er fastsatt til **42,5 mill. kroner.**

Foreslått bevilgning i St.prp. nr. 1 (2006-2007) ble ikke endret i budsjettbehandlingen i Stortinget. Bevilgningen og fordeling mellom virkemiddelaktørene er derfor ikke endret i forhold til orienteringsbrevet av 6. oktober 2006. Oversikt over fordelingen av posten gis i vedlegg 1.

3.1 Overordnede distrikts- og regionalpolitiske mål og strategier

Statsbudsjettet tar bl.a. utgangspunkt i distrikts- og regionalmeldingen som ble lagt fram våren 2006, St.meld. nr. 21 (2005-2006) *Hjarte for heile landet. Om distrikts- og regionalpolitikken*, som en oppfølging av Soria Moria-erklæringen. Regjeringen vil legge til rette for at alle skal ha frihet til å bosette seg der de ønsker, og å utløse verdiskapingspotensialet i alle deler av landet. For å nå disse målene er det viktig å fremme utvikling av arbeidsplasser, gode tjenestetilbud og attraktive steder i alle deler

av landet. Statlig innsats på mange politikkområder er viktig for å nå målene i distrikts- og regionalpolitikken. Den sterke økningen i frie inntekter til kommunene i de to siste budsjettene, satsingen på samferdsel i årets budsjett og gjeninnføringen av differensiert arbeidsgiveravgift fra 1. januar 2007 er svært sentrale tiltak i denne sammenhengen. Dette er viktige elementer i regjeringens oppfølging av det distriktpolitiske løftet.

De distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene under programområde 13.50 skal styrke grunnlaget for bosetting og verdiskaping tilpasset regionale utfordringer og i all hovedsak brukes innenfor det distriktpolitiske virkeområdet. Evnen til omstilling, innovasjon og entreprenørskap blir stadig viktigere i en situasjon der konkurransen over landegrensene øker. Regjeringen legger stor vekt på at bruken av virkemidlene bidrar til gode omstillings- og utviklingsprosesser i bedrifter og næringsmiljø generelt og i områder med særlige utfordringer spesielt.

I St.meld. nr. 21 legger Regjeringen også vekt på at virkemiddelaktørene bidrar til å bygge ned eventuelle barrierer for unge, kvinner og innvandrere i forvaltningen av næringsrettede virkemidler. De utgjør viktige ressurser for samfunnet som bør utnyttes bedre. Samtidig er det særlig viktig å legge til rette for at disse gruppene kan etablere egen virksomhet i områder med lite og smalt tilbud av arbeidsplasser for å gjøre friheten til bosetting reell.

Departementet la 8. desember 2006 fram St. meld. nr. 12 om forvaltningsreformen. Meldingen skal behandles i Stortinget våren 2007. Dette vil legge premisser for videre dialog med de nasjonale virkemiddelaktørene. I løpet av 1. kvartal 2007 vil departementet legge fram stortingsmelding om hovedstadsregionen.

3.2 Om bruken av kap. 552, post 72 for de tre nasjonale virkemiddelaktørene SIVA, Forskningsrådet og Innovasjon Norge

De nasjonale virkemiddelaktørene skal gjennom sine programmer og prosjekter bidra til økt verdiskaping, sysselsetting og internasjonalt konkurransedyktig næringsliv tilpasset utfordringer i ulike deler av landet. Midlene over kap. 552, post 72 skal nyttes på områder og satsinger der det er formålstjenlig med overordnet, nasjonal koordinering. Det gjelder særlig der nasjonale fellesløsninger for regional utvikling vil være kostnadseffektivt, for utvikling av nye virkemidler og arbeidsmetoder og til spredning av kunnskap og erfaringer.

Midlene skal i hovedsak brukes innenfor virkeområdet for de distriktpolitiske virkemidlene. Unntak for bruk av midler innenfor virkeområdet må ha en særskilt begrunnelse og ses i sammenheng med målet om å utvikle vekstkraftige regioner, jf. retningslinjene for posten.

Departementet ser svært positivt på det gode samarbeidet knyttet til programarbeidet med NCE og samarbeidet om analyser. KRD forventer at samarbeidet videreutvikles

ytterligere i tiden framover. Når det gjelder analyser, vil KRD komme tilbake til hvordan det kan bli et enda bedre samarbeid med departementene på dette området.

Det distriktpolitiske virkeområdet blir utvidet fra og med 1. januar 2007. Endringene framgår av vedlegg 4 Retningslinjene for kap. 552, post 72 og kap. 551, post 60 og 61 vil bli revidert bl.a. på bakgrunn av disse endringene og vil bli oversendt virkemiddelaktørene i nær framtid.

Flere av EUs retningslinjer for offentlig støtte er p.t. under revisjon og vil endres i løpet av 2007. Det vil kunne ha betydning for de distriktpolitiske virkemidlene. Det vil komme egne brev til fylkeskommunene og virkemiddelaktørene med informasjon om endringer i forhold til regelverk som ennå ikke er implementert i EØS-avtalen.

Kommunal og regionaldepartementet ønsker at virkemiddelaktørene skal være aktive i å bidra til synliggjøring av bruken og resultatene av de distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene over departementets budsjettområde. Det er i stor grad virkemiddelaktørene sammen med fylkeskommunene som forvalter distrikts- og regionalpolitikken i praksis, og som dermed kan synliggjøre gode eksempler på hva midlene brukes til. Vi ber om at Forskningsrådet, i dialog med departementet utarbeider rutiner for rapportering på hvordan bruken av midlene har blitt profilert i media. Forskningsrådet bør videre i aktuelle tilfeller kontakte departementet for avklaring av eventuell medvirkning i synliggjøringen av virkemiddelbruken. I tillegg bør Forskningsrådet etablere rutiner for å varsle departementet om saker som kan bli kontroversielle i media når virksomheten får kjennskap til slike.

Kvinner og unge: Kommunal- og regionaldepartementet legger vekt på at de nasjonale virkemiddelaktørene prioriterer målgruppene kvinner og unge i forvaltningen av distrikts- og regionalpolitiske virkemidler. Departementet ønsker at virkemiddelaktørene skal arbeide for å heve kvinneandelen i sine programmer, og særlig i programmer med lav kvinneandel. I 2007 økes den spesielle satsingen på kvinner og entreprenørskap med 6 mill. kr fordelt på Innovasjon Norge, SIVA og Norges Forskningsråd.

Kultur og næring. Utredninger har vist at kulturnæringene har stort verdiskapingspotensial. Satsingen på kultur og næring over kap. 552, post 72 vil derfor øke til 15 mill. kroner i 2007. 6 mill. kr reserveres kulturbasert næringsutvikling i tilknytning til småsamfunnssatsingen og regjeringens handlingsplan for kultur og næring. De nasjonale virkemiddelaktørenes programmer, piloter og aktiviteter i 2006 vil bli videreført i 2007. Det vil bli sendt egne tilskuddsbrev fra departementet om dette.

Innovasjon i Nord-Norge. Departementet har varslet en gjennomgang av det samlede virkemiddelsettet i Nord-Norge, både som en oppfølging av Innovasjonsløft Nord og i lys av Regjeringens strategiplan for nordområdene. Målet med gjennomgangen er å

legge grunnlag for å løfte innovasjonsevnen i landsdelen, ved å se om virkemidlene kan anvendes enda mer treffsikkert. Bakgrunnen for gjennomgangen er bl.a. at rapporten fra Innovasjonsløft Nord sier at dagens virkemidler og virkemiddelbruk ikke er tilstrekkelig egnet for å møte utfordringer i Nord-Norge i forhold til innovasjon. Gjennomgangen skal skje i samarbeid med fylkeskommunene og virkemiddelaktørene og med medvirkning fra næringslivet, og skal gjennomføres i løpet av 2007.

3.3. Målstruktur og nærmere om programaktiviteten under Norges forskningsråd

Norges forskningsråd skal fremme kunnskapsutvikling, innovasjon og verdiskaping gjennom å styrke FoU-innsatsen og nettverksbyggingen mellom ulike aktører i innovasjonssystemet.

Kommunal- og regionaldepartementet har i St.prp. nr. 1 (2006-2007) konkretisert en helhetlig målstruktur for de distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene på Kommunal- og regionaldepartementets budsjett, programkategori 13.50. Målstrukturen skal være dekkende for alle tiltak det er aktuelt å bruke disse midlene til, og er grunnlag for registrerings- og rapporteringssystemet. Programmene i Norges forskningsråd som er hel- eller delfinansiert over kap. 552, post 72 hører inn under hovedmål 1 i målstrukturen for de distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene i St.prp. nr. 1 (2006-2007) for KRD. De fordeler seg hovedsaklig på to arbeidsmål, jf. tabellen nedenfor.

Hovedmål 1: Verdiskaping: Økt verdiskaping, sysselsetting og internasjonalt konkurransedyktig næringsliv gjennom næringsutvikling, innovasjon og entreprenørskap, geografisk differensiert og i hovedsak innenfor det distriktpolitiske virkeområdet.

Tabell: En sammenheng mellom arbeidsmål og Norges forskningsråds programmer med en samlet økonomisk ramme på 42,5 mill. kr i 2007:¹

Arbeidsmål	Program	2007
1.1 Utvikle lokal og regionale næringsmiljø og innovasjonssystemer som gir bedre vilkår for innovasjonsbasert verdiskaping	MOBI	
	VS 2010	
	Virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI) - ny overbygning fra 2007 for bl.a. MOBI og VS 2010-virkemidler	28
	KUNI	
1.3 Øke omfanget av lønnsomme etableringer	FORNY	12,5
	Kvinner og entreprenørskap	2

¹ Enkelte programmer og satsinger vil kunne bidra til mer enn et av arbeidsmålene. I denne tabellen har departementet for enkelhets skyld koblet hvert program og hver satsing til et enkelt arbeidsmål.

Tabellen viser fordelingen av programmene innenfor de ulike arbeidsmålene.

Nedenfor følger konkretisering for bruken av midlene. I programmer hvor det ikke er noen endring i rammer eller status, er det programplanen, St. meld. nr. 21 (2005-2006) samt St.prp. nr. 1 (2006-2007) som legges til grunn for styringen.

Arbeidsmål 1.1:

Departementet ønsker å gi bedre vilkår for innovasjonsbasert verdiskaping gjennom å utvikle lokale og regionale næringsmiljøer og innovasjonssystemer. Departementet stiller seg positivt til tankegangen bak Forskningsrådets nye satsing *Virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI)*. Her videreutvikles eksisterende virkemidler for FoU og innovasjon blant annet gjennom økt kontakt mellom små bedrifter, regionale forskningsinstitutter og høyskoler. Bevilgningen til formålet økes med 4 mill. kr til 28 mill. kr i 2007. MOBI og VS2010 videreføres fram til 1. juli 2007, og vil deretter inngå i VRI. Departementet er opptatt av at målgruppene kvinner og ungdom ivaretas innenfor programmet og at midlene hovedsakelig blir brukt innenfor det distriktpolitiske virkemiddelområdet. Departementet tar forbehold om deltakelse inntil programplanen foreligger og er behandlet i KRD.

KUNI-programmet er avsluttet og tildeles derfor ikke midler i 2007. Forskningstema knyttet til KUNI blir blant annet videreført i forskningsprogrammet DEMOSREG.

Arbeidsmål 1.3:

Innenfor FORNY- programmet (Program for kommersialisering av FoU-resultater), ønsker departementet at høyskolesatsingen vektlegges også i 2007.

De 2 mill. kr som bevilges til kvinner og entreprenørskap ønskes brukt på tiltak rettet mot å øke kvinneandelen i etablerte virkemidler/eksisterende programmer med lav kvinneandel. Midlene skal brukes til å styrke entreprenørskapsaktiviteten innenfor det distriktpolitiske virkeområdet. Dette er en del av en større satsing på kvinner som målgruppe i distrikts- og regionalpolitikken.

Forholdet til fylkeskommunene som regional utviklingsaktør

Departementet forventer at de nasjonale virkemiddelaktørene Innovasjon Norge, SIVA og Forskningsrådet har et aktivt forhold til fylkeskommunen som regional utviklingsaktør og partnerskapsarbeidet på regionalt nivå i forbindelse med etablering og utvikling av program finansiert over kap. 552, post 72. De nasjonale aktørene kan også spille en viktig rolle i å bidra til utvikling av regionale programmer for næringsutvikling og innovasjon, bl.a. knyttet til omstillingsprosesser i fylkene. Slike programmer kan bli finansiert med utviklingsmidler over kap. 551, post 60 som er desentralisert til fylkeskommunene, og med midler som er satt av som kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, jf. kap. 551, post 61. I denne sammenhengen er både

formidling av erfaringer og metoder fra nasjonale program og spleiselag mellom nasjonale og regionale midler aktuelt. Fylkesfordelingen av 60-posten framgår av vedlegg 2. Fylkesfordelingen av 61- posten vil bli sendt i eget brev.

Evalueringer

Det er viktig at virkemiddelaktørene gjennomfører evalueringer av satsinger og programmer finansiert av midler fra kap. 552, post 72, i kontakt med departementet. Kravet til evalueringer er forankret i økonomireglementet (§ 16) og er en viktig del av arbeidet med å korrigere innretning, omfang m.v. på tiltakene. Kommunal- og regionaldepartementet skal bli involvert tidlig i prosessen, for å ha mulighet til å delta i utformingen av evalueringene og/eller sitte i referansegruppe. Departementet skal bli informert om hovedresultater fra evalueringene og hvordan Forskningsrådet vurderer dem og planlegger å følge dem opp. Det ønskes også en samlet oversikt over gjennomførte og pågående evalueringer i 2007, samt planlagte evalueringer for 2008 så snart denne foreligger, senest 5. desember 2007.

4. Rapportering, oppfølging og kontroll

Regnskap og utbetaling av midler

Departementet vil overføre midlene til samme konto (konto nr 8276 01 00168) som i 2006 med mindre annen beskjed blir gitt.

Utbetaling av midler på kap. 500, post 50

Kommunal- og regionaldepartementet vil samtidig med tildelingsbrevet utbetale 50 pst. av midlene, totalt kr 5 750 000 som er stilt til disposisjon over kap. 500, post 50. Resten av midlene som er bevilget over dette budsjettkapitlet vil bli utbetalt innen utgangen av 2007.

Utbetaling av midler på kap. 552, post 72

Rammene fra KRD til de tre nasjonale virkemiddelaktørene vil bli overført i like store deler tre ganger i året: Ca. 1. februar, 1. juni og 1. oktober.

Regnskap og bevilgningskontroll

Det skal føres eget regnskap for bruken av midlene. Bevilgningen skal disponeres i samsvar med forutsetningene i budsjettproposisjonen, budsjettinnstillingen og Stortingets vedtak. Både departementet og Riksrevisjonen kan til enhver tid be om innsyn i bruken av midlene.

Kap. 500, post 50

Regnskapet skal føres på programnivå.

Kap. 552, post 72

Regnskapet skal føres slik at det til enhver tid går fram hvilke aktører og hvilke prosjekter som er tildelt midler og hvor mye.

Rapportering

Kunnskapsdepartementet har etatsstyringsansvar for Norges Forskningsråd, og samordner departementenes generelle rapporteringskrav og budsjettfrister overfor Norges Forskningsråd jf. Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for 2007 til Norges forskningsråd. I tillegg til Kunnskapsdepartementets krav til rapportering og frister har Kommunal- og regionaldepartementet særskilte krav til rapportering og frister for kap. 552, post 72.

Rapportering under kap. 552, post 72

Kommunal- og regionaldepartementet viser til rapporteringssystemet for bruk av de distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene, programkategori 13.50, gjeldende fra 1. januar 2006. Departementet ber Forskningsrådet oversende elektronisk en sammenstilling av informasjonen i henhold til kravene i dette rapporteringssystemet i forbindelse med årsrapporten for 2007, jf. vedlegg 3a. Departementet har behov for å registrere ressursinnsats og aktivitet på geografi. Når det gjelder geografiregistreringer, vises det til definisjoner gitt i vedlegg 3b. Det vises ellers til de presiseringer som ble gitt i brev fra Forskningsrådet av 1. februar 2006 og fra departementet av 1. mars 2006. Departementet ønsker å komme tilbake til rapporteringskrav knyttet til VRI.

I forbindelse med årsrapporteringen ber departementet om Forskningsrådes vurderinger av måloppnåelse for midler fra Kommunal- og regionaldepartementet. Dette gjelder i forhold til arbeidsmålene under KRDs hovedmål 1, forankring av ulike programmer i regionale utviklingsplaner, og graden av samspill og samfinansiering med andre satsinger i fylker eller regioner (kommunale, regionale, nasjonale og internasjonale).

Departementet vil oppdatere malen som vi benytter for beskrivelse av innholdet i programmene under de ulike virkemiddelaktørene. I den sammenhengen kan det være aktuelt å be Norges Forskningsråd om utfyllende opplysninger om programmene.

Norges forskningsråd skal informere departementet om eventuelle vesentlige avvik fra vedtatte planer eller tildelingsdragsbrev straks virksomheten får kjennskap til slike.

Rapporteringskalender:

I tråd med de krav til rapportering og frister som Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev gir, skal Kommunal- og regionaldepartementet få tilsendt følgende dokumenter fra Norges Forskningsråd innen følgende frister:

- 1. februar 2007 Oppgave over utnyttelse av tilsagnsfullmakter for 2006 ifm statsregnskapsrapportering
- 1. mars 2007 Vedtatt budsjett for 2007

1. mars 2007	Fullstendig budsjettforslag for 2008
20. mars 2007	Halvårsrapport om evt. vesentlige avvik per 31. desember 2006
20. aug 2007	Halvårsrapport om evt. vesentlige avvik per 30. juni 2006
1. mars 2008	NFs Årsregnskap 2007
1. april 2008	NFs Årsmelding 2007 inkl regnskap og hovedstyrets beretning
1. mai 2008	NFS Årsrapport 2007
15. juli 2008	NFs endelige årsmelding 2007 med Riksrevisjonens avsluttende revisjonsbrev

Særskilte frister for kap. 552, post 72

15. aug. 2007	Statusrapport for 2007 på kap. 552, post 72
15. okt. 2007	Skisse for store nye satsinger 2009 for kap. 552, post 72
5. des. 2007	Frist for oversikt over gjennomførte og pågående evalueringer i 2007, samt planlagte evalueringer i 2008
1. mai 2008	Årsavslutningsrapportering for 2007 på kap. 552, post 72

Risikovurdering

Kommunal- og regionaldepartementet har påbegynt arbeid med en overordnet risikoanalyse i forhold til egne mål. Det kan bli aktuelt å be om innspill fra Norges forskningsråd i denne forbindelse.

5. Styringsdialog

Styringsdialog knyttet til kap. 500, post 50

Kommunal og regionaldepartementet ønsker å innføre ett fast møte med Norges Forskningsråd ca. 1. juni 2007 der årsrapport, statusrapport og evt avviksrapportering på programmene på kap. 500, post 50 drøftes. Departementet vil komme tilbake til innkalling og nærmere agenda for møtet.

Styringsdialog knyttet til kap. 552, post 72

Departementet viderefører styringsdialogen i form av to styringsmøter i 2007. Det første møtet er satt til 7. juni 2007, og skal i hovedsak fokusere på:

- Rapportering for foregående år.
- Forslag om videreføring, oppskalering, nedskalering eller utfasing av programmer i 2007. Forslaget skal begrunnes i programmenes bidrag til departementets distrikts- og regionalpolitiske mål. Forslaget skal også synliggjøre konsekvenser og prioriteringer ved uendrede, økte eller reduserte rammer.

Møtet om høsten skal i hovedsak fokusere på:

- Statusrapport om gjennomførte tiltak og bruk av midlene i henhold til dette brevet.

- Budsjettet for år 2008 med utgangspunkt i KRDs målstruktur.
- Budsjettinnspill for år 2009 med utgangspunkt i KRDs målstruktur.

Med hilsen

Åslaug Haga

VEDLEGG

1. Rammefordeling kap. 552, post 72
2. Fordeling av midler over kap. 551, post 60
3. Årsrapportering for kap. 552, post 72 til KRD
 - a) Registrerings- og rapporteringsskjema
 - b) Definisjoner
4. Det nye virkeområdet og nye grenser for distriktsrettet investeringsstøtte

Vedleggene finnes også på: <http://odin.dep.no/krd/norsk/tema/distrikts/bn.html>

Kopi:

Riksrevisjonen
Kunnskapsdepartementet
Nærings- og handelsdepartementet
Fiskeri- og kystdepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Utenriksdepartementet

Innovasjon Norge
Norges forskningsråd
Selskapet for industrivekst
Landsdelsutvalget for Nord-Norge og Nord-Trøndelag